Тема 5. Пожежо- та вибухонебезпечні предмети на виробництві та в побуті. Особливості гасіння пожеж на об'єктах системи Національної поліції України. Правила поведінки при виявленні вибухонебезпечних предметів.

План

1. Пожежно- та вибухонебезпечні предмети на виробництві та в побуті.

2. Особливості гасіння пожеж на об'єктах системи Національної поліції України.

3. Правила поведінки при виявленні вибухонебезпечних предметів.

1. Пожежно- та вибухонебезпечні предмети на виробництві та в побуті

Горіння - це процес окиснення, який супроводжується інтенсивним виділенням тепла і променевої енергії.

Самозаймання - явище різкого збільшення швидкості екзотермічних реакцій, які призводять до виникнення горіння речовини за відсутності підпалення.

Вибух - це швидке перетворення речовин (вибухове горіння, яке супроводжується виділенням енергії та утворенням ударної хвилі.

Слово "Пожежа" завжди викликає у людини велику тривогу і хвилювання, і це зрозуміло, бо вогнем нерідко знищується майно, руйнуються і згорають житлові будинки, школи, і громадські будівлі, об´єкти господарської діяльності, завдається значної шкоди навколишньому природному середовищу, страждають і гинуть люди, зазнаючи опіків і травм. Щоденно вогонь призводить до значних матеріальних втрат і загибелі людей.

На території України існують десятки тисяч промислових, енергетичних, транспортних, сільськогосподарських та лісогосподарських об´єктів, які мають значний знос основних фондів (від 60 до 85 %), часті відключення від енергоносіїв, незадовільний стан пожежної безпеки; відсутність резервів матеріально-технічних ресурсів, незадовільний стан комунального господарства, недотримання вимог техніки безпеки виробництва і санітарного стану. Все це призводить до виникнення значної кількості аварій (катастроф), які передують пожежам (вибухам), від яких потерпають працюючий персонал і населення. Це призводить до великих екологічних катастроф, що охоплюють значні території в усіх регіонах держави.

Всі пожежі (вибухи) виникають у спорудах, на комунікаціях та технологічному обладнанні промислових об´єктів; на об´єктах розвідки, видобування, переробки, транспортування та зберігання легкозаймистих, горючих, а також вибухових речовин; на транспорті; в шахтах, підземних та гірничих виробках; в будівлях та спорудах громадського призначення; на радіаційно, хімічно та біологічно небезпечних об´єктах.

Техногенні пожежі і вибухи, які виникають на об´єктах, призводять до виникнення таких факторів ураження як повітряна ударна хвиля і теплове випромінювання. На характер і масштаби таких аварій суттєво впливають

кількість, тип і категорія вибухових і пожежонебезпечних речовин; вогнестійкість будівель і споруд; пожежна небезпека виробництва; стан систем з гасіння пожеж на об´єктах; метеоумови та інші.

За вибуховою, вибухопожежною і пожежною небезпекою речовин, що застосовуються, і матеріалів промислових виробництв поділяються на п’ять категорій: А, Б, В, Г і Д .

Категорія **А** (вибухопожежонебезпечні) - горючі гази, нижня межа вибуховості яких не більше 10% від об´єму повітря; рідини з температурою займання до 28 °С за умови, що ці гази і рідини здатні утворювати вибухонебезпечні суміші; горючі гази, нижня межа вибуховості, яких не більше 10 % від об´єму повітря; рідини з температурою займання до 28 °С за умови, що ці гази і рідини здатні утворювати вибухонебезпечні суміші в об´ємі, який перевищує 5 % об´єму приміщення; речовини, що здатні вибухати і горіти під час взаємодії з водою, киснем повітря або один з одним.

Категорія **Б** (вибухопожежонебезпечні) – горючі гази, нижня межа вибуховості, яких більше 10 % від об´єму повітря; рідини з температурою займання від 28 до 61 °С включно; рідини, які в умовах виробництва нагріваються до температури займання і вище; горючий пил або волокна, нижня межа вибуховості яких 65 г/м^3 і менше об´єму повітря, при умові, що вказані гази, рідини і пил можуть утворювати вибухонебезпечні суміші в об´ємі, що перевищує 5 % об´єму приміщення.

Категорія **В** (пожежонебезпечні) - рідини з температурою займання вище 61 °С; горючий пил або волокна, нижня межа вибуховості яких понад 65 г/м^3 об´єму повітря; речовини, які здатні лише горіти під час взаємодії з водою, киснем повітря або один з одним; тверді горючі речовини і матеріали.

Категорія **Г** (пожежонебезпечні) - не горючі речовини і матеріали у гарячому, розжареному чи розплавленому стані, процес обробки яких супроводжується виділенням променевого тепла, жарин і полум´я; тверді, рідкі і газоподібні речовини, які згорають чи утилізуються в якості палива.

Категорія **Д** (пожежонебезпечні) - не горючі речовини і матеріали в холодному стані.

Вибуховими речовинами називають хімічні сполуки або суміші, що під впливом зовнішніх дій здатні до швидкого хімічного саморозповсюджуваного перетворення з виникненням сильно нагрітих і з великим тиском газів, що проводять механічну роботу розширенням.

Вибухові перетворення у залежності від властивостей вибухових речовин і виду дії на нього можуть протікати у формі горіння або вибуху.

Пожежі і вибухи на об´єктах господарської діяльності з ураженням житлової зони можуть виникати не тільки в результаті виникнення осередків полум´я, але і при руйнуванні елементів об´єктів, а також при раптовому припиненні подання електричної енергії, води, газу, пари і т.д.

Для того, щоб звести до мінімуму кількість пожеж після надзвичайної ситуації, обмежити їх поширення і забезпечити необхідні умови для ліквідації, необхідно завчасно провести відповідні пожежо-профілактичні заходи.

Основними інженерно-технічними заходами для підвищення протипожежної безпеки об´єктів є:

- підвищення вогнетривкості нових будівель, а також будівель, що реконструюються та розширюються;
- знос малоцінних легкозаймистих будівель;
- обробка вогненебезпечних конструкцій вогнезахисними речовинами; зниження пожежонебезпечних властивостей оздоблювальних матеріалів і покриттів;
- розробка безперервних технологічних процесів виробництва, що виключають наявність проміжних ємностей з пожежовибухонебезпечними продуктами;
- зниження місткості виробничої апаратури і складів пожежо-вибухонебезпечних речовин, а також віддалення цих складів від технологічних установок на безпечні відстані;
- захист ємностей і комунікацій від розливу речовин (прокладка на низьких опорах, в землі, обвалування, підземне зберігання, установка зворотних клапанів самозачинювання, піддонів, пасток і резервуарів з направленим стоком);
- захист технологічного устаткування, апаратів, ємностей від дії надзвичайних ситуацій (фарбування у білий колір, установка екранів);
- розробка і впровадження автоматичних систем виявлення і гасіння пожеж на найбільш важливих об´єктах та ін.

З метою пожежної безпеки все населення у повсякденному житті повинно виконувати певні профілактичні протипожежні правила:

- обережно поводитися із газовими і електронагрівальними приладами;
- не користуватися несправними газовими апаратами і електронагрівальними приладами;
- не залишати працюючі газові і електронагрівальні прилади на тривалий час с без нагляду;
- не дозволяти користуватися газовими і нагрівальними приладами дітям і особам, що не знайомі з правилами користування;
- не розбирати і не ремонтувати газові і електронагрівальні прилади власними силами і засобами;
- під час користування електронагрівальними приладами - прасками, чайниками, плитками - їх слід встановлювати на негорючі теплоізоляційні підставки (керамічні, інші);
- виходячи з дому, вимкнути електричні прилади, газові плити, примуси, гасівки і печі;
- не зберігайте легкозаймисті засоби для чищення там, де є джерело тепла.

Для запобігання виникненню пожежонебезпечиої ситуації потрібно правильно користуватися побутовим газовим устаткуванням:

- під час експлуатації газового устаткування не дозволяється підігрівати балони зі зрідженім газом, встановлювати їх поблизу опалювальних приладів, виявляти витікання газу за допомогою запаленого сірника, користуватися несправними газовими приладами чи використовувати їх не за призначенням;
- не можна залишати без нагляду працюючі газові прилади, бо на випадок затухання одного з пальників у приміщення починає надходити газ, він накопичується та, змішуючись із повітрям, утворює вибухонебезпечну суміш.

Необхідно стежити, щоб рідина, що кипить, не залила вогонь пальника, протяг не загасив полум´я;

- якщо газ потрапив у повітря приміщення, негайно слід закрутити кран подачі газу і провітрити приміщення;

- категорично забороняється сушити білизну чи волосся над плитою із запаленими пальниками;

- не можна розміщувати біля газової плити речовини, що можуть легко займатися, папір, тканини тощо.

При виявленні запаху газу в приміщенні необхідно:

- уникати будь-яких дій, які можуть викликати іскру;

- закрутити крани перед газовими приладами та на приладах, при газобалонному устаткуванні - вентиль на балоні та крани на плиті;

- відчинити вікно і двері, створивши протяг для провітрювання приміщення; не допускати в приміщенні відкритого вогню, не вмикати і не вимикати електроприлади та освітлення, щоб запобігти утворенню іскор, що можуть призвести до загорання газу та вибуху;

- повідомити про витікання газу в аварійно-диспетчерську службу газового господарства за телефоном 104 і залишити приміщення.

2. Особливості гасіння пожеж на об’єктах системи Національної поліції України

Пожежа – поза регламентний процес знищення або пошкодження вогнем майна, під час якого виникають чинники, небезпечні для живих істот і довкілля. Проблема пожеж стає глобальною за своїми масштабами, зачіпляє не тільки національні, але й міжнародні інтереси. Щорічно на Землі виникає близько 6 мільйонів пожеж.

Гасіння пожеж – це комплекс бойових дій пожежних підрозділів, направлених на ліквідацію горіння та забезпечення безпеки людям.

У разі виявлення пожежі (ознак горіння) кожний працівник зобов’язаний:

негайно повідомити про це Державну службу України з надзвичайних ситуацій за телефоном «101». При цьому, необхідно назвати точну адресу, кількість поверхів, місце виникнення пожежі, наявність людей, а також своє прізвище;

повідомити про виникнення пожежі чергову частину Національної поліції України, підрозділ пожежної безпеки Національної поліції України.

вжити (за можливістю) заходів щодо евакуації людей, рятування майна, гасіння пожежі з використанням наявних вогнегасників та інших засобів пожежогасіння;

Керівник підрозділу (уповноважена ним посадова особа), який перший прибув на місце пожежі, зобов’язаний:

перевірити та впевнитися, що Державну службу України з надзвичайних ситуацій та підрозділ пожежної безпеки Національної поліції України повідомлено (продублювати повідомлення про пожежу);

очолити керівництво гасінням пожежі до прибуття працівників Державної служби України з надзвичайних ситуацій та підрозділу пожежної безпеки Національної поліції України;

у разі загрози життю людей негайно організувати їх евакуацію, використовуючи для цього усі наявні засоби та сили;

вивести з приміщень за межу небезпечної зони усіх працівників, які не зайняті у ліквідації пожежі;

направити для зустрічі підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій особу, яка добре знає розташування під'їзних шляхів і джерел протипожежного водопостачання;

перевірити включення та роботу автоматичної системи пожежогасіння (за її наявності);

викликати (при потребі) медичну та інші аварійні служби;

припинити всі види робіт, які не пов'язані з ліквідацією пожежі;

організувати (при потребі) відключення електроенергії, зупинення апаратів, пристроїв, систем вентиляції та здійснення інших заходів, спрямованих на запобігання поширенню пожежі;

забезпечити захист людей, які беруть участь у гасінні пожежі, від можливих обвалень будівельних конструкцій, уражень електричним струмом, отруєння, опіків;

організувати (при потребі) евакуацію матеріальних цінностей;

при прибутті на місце пожежі працівників Державної служби України з надзвичайних ситуацій керівник структурного підрозділу (уповноважена ним посадова особа), який керував гасінням пожежі, повинен повідомити їх старшому начальнику відомості про людей, які потребують допомоги, евакуації, їх кількість, місце перебування, осередок пожежі та вжиті заходи щодо її ліквідації.

При рятуванні потерпілих з будівель, що горять, та гасінні пожежі треба виконувати наступні правила:

- перед тим, як увійти в палаюче приміщення, покритися з головою мокрим рядном, пальтом, плащем, цупкою тканиною;

- двері в задимлене приміщення відкривати обережно, по волі, прикриваючи корпус тіла дверним полотном для того, щоб уникнути спалаху полум'я від швидкого приливу свіжого повітря;

- у сильно задимленому приміщенні пересуватися повзком або схилившись;

- для захисту від чадного газу (за можливістю) дихати крізь зволожену тканину;

- якщо зайнявся одяг, лягти на землю (підлогу) та перекачуватися для збиття полум'я;

- побачивши людину, яка горить, треба накинути на неї пальто, плащ або цупку тканину та щільно притиснути. При виникненні пожежі дії адміністрації та персоналу повинні бути спрямовані на гарантування безпеки та евакуації людей.

Евакуаційні шляхи і виходи повинні утримуватися вільними, нічим не захаращуватися і у разі виникнення пожежі забезпечувати безпеку під час евакуації всіх людей, які перебувають у приміщеннях будівель та споруд.

Евакуаційний вихід – це вихід із будинку (споруди), безпосередньо назовні або вихід із приміщення, що веде назовні, до коридору чи сходової клітки безпосередньо або через суміжне приміщення. Виходи вважаються

евакуаційними, якщо вони ведуть із приміщень:
- першого поверху безпосередньо назовні або через коридор, вестибуль, сходову клітку;
- будь-якого поверху, окрім першого, до коридору, що веде на сходову клітку або безпосередньо у сходову клітку (в тому числі через хол). При цьому сходові клітки повинні мати вихід назовні безпосередньо або крізь вестибуль, що відокремлений від прилеглих коридорів перегородками з дверима;
- до сусіднього приміщення на тому ж поверсі, яке забезпечене вже згаданими виходами.

Шлях евакуації – безпечний для руху людей шлях, який веде до евакуаційного виходу. До шляхів евакуації відносяться коридори, сходи, сходові клітки, тамбури, шлюзи та інші проходи, що забезпечують евакуацію людей, які знаходяться у будинку.

Кількість та розміри евакуаційних виходів з будівель і приміщень, їх конструктивні й планувальні рішення, умови освітленості, забезпечення не задимленості, протяжність шляхів евакуації, їх облицювання (оздоблення) повинні відповідати протипожежним вимогам будівельних норм.

У разі розміщення технологічного, експозиційного та іншого обладнання у приміщеннях мають бути забезпечені евакуаційні проходи до сходових кліток та інших шляхів евакуації відповідно до будівельних норм.

У приміщенні, яке має один евакуаційний вихід, дозволяється одночасно розміщувати (дозволяється перебування) не більше 50 осіб.

Двері на шляхах евакуації повинні відчинятися в напрямку виходу з будівель (приміщень).

Допускається улаштування дверей з відчиненням усередину приміщення у разі одночасного перебування в ньому не більше 15 осіб, а також у санвузлах, з балконів, лоджій, площадок зовнішніх евакуаційних сходів (за винятком дверей, що ведуть у повітряну зону незадимлюваної сходової клітки).

При наявності людей у приміщенні двері евакуаційних виходів можуть замикатися лише на внутрішні запори, які легко відмикаються.

Килими, килимові доріжки й інші покриття підлоги у приміщеннях з масовим перебуванням людей повинні надійно кріпитися до підлоги і бути малонебезпечними щодо токсичності продуктів горіння, а також мати помірну димоутворюючу здатність.

На сходових маршах і площадках мають бути справні огорожі з поручнями, котрі не повинні зменшувати встановлену будівельними нормами ширину сходових маршів і площадок.

У сходових клітках (за винятком незадимлюваних) дозволяється встановлювати прилади опалення, у тому числі на висоті 2,2 м від поверхні проступів та сходових площадок, сміттєпроводи, поверхові сумісні електрощити, поштові скриньки та пожежні крани за умови, що це обладнання не зменшує нормативної ширини проходу сходовими площадками та маршами. У незадимлюваних сходових клітках допускається встановлювати лише прилади опалення.

Сходові клітки, внутрішні відкриті та зовнішні сходи, коридори, проходи та інші шляхи евакуації мають бути забезпечені евакуаційним освітленням

відповідно до вимог будівельних норм та правил улаштування електроустановок. Світильники евакуаційного освітлення повинні вмикатися з настанням сутінків у разі перебування в будівлі людей.

Шляхи евакуації, що не мають природного освітлення, мають постійно освітлюватися електричним світлом (у разі наявності людей).

У готелях, театрально-видовищних, лікувальних закладах, приміщеннях інших громадських і допоміжних будівель, де можуть перебувати одночасно більше 100 осіб, у виробничих приміщеннях без природного освітлення за наявності більше 50 працюючих (або якщо площа перевищує 150 м^2), а також в інших випадках, зазначених у нормативних документах, евакуаційні виходи повинні бути позначені світловими покажчиками з написом «Вихід» білого кольору на зеленому фоні, приєднаними до джерела живлення евакуаційного (аварійного) освітлення, або такими, що перемикаються на нього автоматично у разі зникнення живлення на їх основних джерелах живлення.

Світлові покажчики «Вихід» повинні постійно бути справними. У глядачевих, виставочних та інших подібних приміщеннях (залах) їх слід вмикати на весь час перебування людей (проведення заходу).

На випадок вимкнення електроенергії обслуговуючий персонал будівель, де у вечірній та нічний час можливе масове перебування людей (театри, кінотеатри, готелі, гуртожитки, ресторани, лікарні, інтернати, дитячі дошкільні заклади та ін.), повинен мати електричні ліхтарі. Кількість ліхтарів визначається адміністрацією, виходячи з особливостей об’єкта, наявності чергового персоналу, кількості людей у будівлі (але не менше одного ліхтаря на кожного працівника, який чергує на об’єкті у вечірній або нічний час).

Не допускається:

улаштовувати на шляхах евакуації пороги, виступи, турнікети, розсувні, підйомні двері, такі двері, що обертаються, та інші пристрої, які перешкоджають вільній евакуації людей;

захаращувати шляхи евакуації (коридори, проходи, сходові марші і площадки, вестибюлі, холи, тамбури тощо) меблями, обладнанням, різними матеріалами та готовою продукцією, навіть якщо вони не зменшують нормативну ширину;

забивати, заварювати, замикати на навісні замки, болтові з’єднання та інші запори, що важко відчиняються зсередини, зовнішні евакуаційні двері будівель;

застосовувати на шляхах евакуації (крім будівель V ступеня вогнестійкості) горючі матеріали для облицювання стін і стель, а також сходів та сходових клітин;

розташовувати у тамбурах виходів, за винятком квартир та індивідуальних житлових будинків, гардероби, вішалки для одягу, сушарні, пристосовувати їх для торгівлі, а також зберігання, у тому числі тимчасового, будь-якого інвентаря та матеріалу;

захаращувати меблями, устаткуванням та іншими предметами двері, люки на балконах і лоджіях, переходи в суміжні секції та виходи на зовнішні евакуаційні драбини;

знімати встановлені на балконах (лоджіях) драбини;

улаштовувати у сходових клітках приміщення будь-якого призначення, у т.ч. кіоски, ларки, а також виходи з вантажних ліфтів (підйомників), прокладати промислові газопроводи, трубопроводи з ЛЗР та ГР, повітроводи;

улаштовувати у загальних коридорах комори і вбудовані шафи, за винятком шаф для інженерних комунікацій; зберігати в шафах (нішах) для інженерних комунікацій горючі матеріали, а також інші сторонні предмети;

розташовувати в ліфтових холах комори, кіоски, ларки тощо;

встановлювати телекамери в проходах таким чином, щоб вони перешкоджали евакуації людей;

робити засклення або закладання жалюзі і отворів повітряних зон у незадимлюваних сходових клітках;

знімати передбачені проектом двері вестибюлів, холів, тамбурів і сходових кліток;

заміняти армоване скло на звичайне у дверях та фрамугах всупереч передбаченому за проектом;

знімати пристрої для самозачинення дверей сходових кліток, коридорів, холів, тамбурів тощо, а також фіксувати самозакривні двері у відчиненому положенні;

зменшувати нормативну площу фрамуг у зовнішніх стінах сходових кліток або закладати їх;

розвішувати у сходових клітках на стінах стенди, панно тощо.

Будівлі, як правило, складаються з підвалів, поверхів та горищ, розвиток та гасіння пожеж в яких мають свої характерні особливості.

Дії з гасіння пожеж у підвалах

Основними завданнями під час гасіння пожеж у підвалах є: забезпечення безпеки людям, що знаходяться в будівлі; створення умов для гасіння пожежі за допомогою видалення диму та зниження температури; ліквідація пожежі в межах приміщень підвалу, що горять.

У випадках, коли на момент прибуття перших підрозділів на пожежу сходові клітки дуже задимлені, а люди кличуть на допомогу, одночасно з проведенням розвідки треба негайно організувати рятувальні роботи. З цією метою створюють максимальну кількість пошуково-рятувальних груп. Вони, в першу чергу, розкривають вікна сходових кліток та двері (люки), що ведуть до горища, щоб звільнити шляхи евакуації від диму та для зниження температури. Після цього евакуюють людей з верхніх поверхів тому, що там створюється найбільша загроза життю, перевіряють сходові майданчики та приміщення з відкритими дверима. Щоб визначити місце перебування потерпілих проводять опитування співробітників, які опинились в районі пожежі, а також тих, кого рятують.

Закриті приміщення, що розташовані в дуже задимленій зоні, відмикають або потрапляють до них через вікна та балкони, ретельно перевіряючи наявність в них людей.

Людей рятують та евакуюють маршовими сходами через основні виходи, стаціонарними пожежними сходами та запасними виходами, через вікна і балкони за допомогою автодрабин та колінчатих автопідіймачів, висувних та штурмових драбин, за допомогою рятувальних мотузок, а також виводять

людей на горище або на покриття з подальшим переходом до сусідніх сходових кліток, що не задимлені, і виходом з будівлі.

Під час проведення рятувальних робіт і до завершення гасіння пожежі проти входу у задимлені під'їзди виставляють пости працівників поліції, щоб ніхто не заходив до будівлі. Це зумовлено тим, що в процесі гасіння пожежі деформуються та частково обвалюються різні конструкції, змінюються напрямки руху потоків продуктів згоряння, а при введенні стволів на гасіння відбувається інтенсивне пароутворення, яке створює загрозу людям.

Рятувальні роботи вважаються завершеними коли всі приміщення звільнені від диму, всі люди , яки потребували допомоги, врятовані.

Після закінчення рятувальних робіт усі сили та засоби зосереджуються на ділянках гасіння пожежі.

Гасіння пожеж на поверхах будівель

Складовою частиною будь-якої будівлі є поверхи. Пожежі на поверхах, як правило, створюють загрозу для людей та швидкого розповсюдження вогню у горизонтальному і вертикальному напрямках.

Особливо небезпечним є приховане розповсюдження вогню в порожнинах будівельних конструкцій, вентиляційних каналах, шахтах тощо. В таких умовах вогонь швидко та водночас розповсюджується у горизонтальному напрямку в порожнинах перекриттів, а також вертикально в порожнинах несучих перегородок, каналами систем вентиляції, сміттєпроводів та іншими комунікаціями.

Під час гасіння пожеж на поверхах головним завданням є негайне визначення наявності людей в приміщеннях, що горять, і в задимлених зонах та надання їм допомоги, а також запобігання розповсюдженню вогню на поверхах в різних напрямках.

Водночас з гасінням сходові клітини, коридори та приміщення звільняють від диму, розкриваючи вікна, двері, люки у перекриттях. Розкривання вікон та дверей, щоб випустити дим, доцільно проводити з підвітряного боку будівлі тому, що при незначному вітрі з цього боку утворюється розрідження повітря, яке сприяє видаленню диму та провітрюванню приміщень.

Гасіння пожеж на горищах

Приміщення горищ обмежуються горищними перекриттями та дахом. Вони бувають неспалимими, важкоспалимі та спалимі. Горищні приміщення мають велику кількість спалимих матеріалів, а саме: конструкції, покрівля, утеплювач, теплоізоляція системи опалення інше. Вони нерідко поділяються на окремі відсіки протипожежними та капітальними стінами.

Швидкість розповсюдження вогню під час горіння дахових конструкцій та спалимих покрівель може сягати 15 м/хв та більше, особливо якщо сильний вітер. Процесу розповсюдження вогню сприяють також великі об'єми горищ, наявність відкритих спалимих покрівель та гарна їх вентиляція. Під час горіння спалимих покрівель вогонь швидко розповсюджується як покрівлею, так і на сусідні будівлі та споруди.

Основним завданням бойових ланок на верхніх поверхах є гасіння пожеж у перекриттях, а також запобігання розповсюдженню вогню на всі поверхи, що

розташовані нижче, та захист майна від води. В процесі гасіння пожеж на горищах треба дотримуватись правил безпеки: не допускати накопичення особового складу на дільниці можливого обвалення конструкцій; не дозволяти знаходитися та пересуватися особовому складу під конструкціями, що провисли та підгоріли.

3. Правила поведінки при виявленні вибухонебезпечних предметів

Дії при виявленні вибухонебезпечних предметів:

- при виявленні вибухонебезпечного (потенційно вибухонебезпечного) предмету, жодним чином не чіпати його і тим більше намагатися розібрати;
- негайно повідомити в найближче відділення поліції, у військкомат, органи місцевої виконавчої влади, райвідділ ДСНС або за телефонами «101», «102»;
- побачивши спалах або почувши звук вибуху, негайно сховатися чи лягти на землю, навіть знаходячись на значній відстані від місця вибуху, тому що можливе поранення камінням, уламками та ін.

ДІЇ ДОРОСЛИХ:

- позначити місце знахідки небезпечних предметів;
- виставити тимчасову охорону;
- довести до присутніх, що торкатися до небезпечних предметів не можна, бо це загрожує життю;
- негайно сповістити в місцеві органи влади, поліцію про знахідку;
- до прибуття працівників поліції взяти місце і предмет під нагляд;
- не допускати до місця знахідки інших людей, особливо дітей.

ДІЇ ДІТЕЙ:

- позначити місце знахідки;
- не торкатися знахідок самому і не дозволяти це робити нікому іншому;
- про знайдені підозрілі предмети негайно сповістити дорослих (в школу, поліцію, найближчу установу);
- не розводити багаття поблизу знахідки;
- запам’ятати дорогу до того місця, де була виявлена знахідка і поставити пам’ятну віху.

ПАМ’ЯТАЙТЕ!

Правильно і безпечно знешкодити вибухонебезпечні предмети здатні лише досвідчені фахівці. Ні в якому разі не намагайтеся робити це самі, адже це може призвести до трагічних наслідків.